

1 Udkast til landsmødeudtalelse: SF – i konstruktiv opposition

2 SF's principper for sit virke og arbejde for retningen i dansk politik og Danmarks rolle i verden, ændrer sig
3 ikke grundlæggende fordi Danmark har fået en ny regering. Regeringer kommer og går.

4 SF vil derfor fortsat være Danmarks store venstrefløjsparti, der i udgangspunktet altid opsøger muligheden
5 for at forbedre vores samfund. Vi står vagt om de værdier og de principper, som har gjort Danmark til ét af
6 verdens fredeligste, mest velstående og mest demokratiske lande.

7 SF vil derfor også være konstruktiv opposition til Danmarks nye regering. Vi vil søge indflydelse, hvor det er
8 meningsfuldt, og hvor vi har reel mulighed for at præge udviklingen positivt. Vi vil tage ansvar og stå fast,
9 også på svære beslutninger, når vi vurderer, at det samlet set bringer Danmark bedre igennem kriser og
10 udfordringer, end hvis SF ikke var med.

11 Men vi vil være kritisk og skarp opposition, når forslag til problemløsningerne er socialt skæve, bygger på et
12 forkert grundlag, slækker på vigtige ambitioner uden en god grund – eller bryder med gode demokratiske
13 og parlamentariske spilleregler i processen. Det samarbejdende folkestyre skal være baseret på
14 ordentlighed om aftaler, forlig og kompromisser. Det skal hvile på inddragelse af relevante parter og
15 rettidig partshøring, åbenhed og gennemsigtighed i beslutningsprocesserne. Det vil fortsat være
16 udgangspunktet for SF's politiske arbejde og den standard, vi vil have for samarbejde. Det fortjener
17 Danmark, og det fortjener vores demokrati.

18 SF anerkender, at Danmark er udfordret på en lang række områder. Hver dag afdækkes nye mangler og
19 problemer i det danske samfund: Mangel på uddannet personale og arbejdsglæde i vores kernevelfærd.
20 Udfordringer med retssikkerheden i et overbelastet domstolsvæsen og en trængt kriminalforsorg. Nedslidt
21 eller ikke-eksisterende materiel i et forsvar, der døjer med ikke at kunne rekruttere og fastholde – og hvor
22 økonomien sejler. Og ikke mindst børn, der forlader skolen uden at kunne læse og regne, sygeplejersker,
23 der flygter til Norge eller forlader faget, jordemødre, der går ned med stress, pædagoger, der hver dag
24 synes de svigter børnene. Listen er lang.

25 Børns og unges mistrivsel er en bombe under vores samfund. Det er et symptom på, at farten i vores
26 samfund er blevet for høj. Noget som ikke bare børn og unge, men folk i alle aldre oplever. Desværre står
27 alt for mange unge og børn alene med problemerne og oplever, at de selv må løse mistrivlsen. Presset på
28 særligt børn og unge er steget i takt med, at de bliver målt og vejret i uddannelsessystemet. Samtidig
29 presses de ind i et uddannelsessystem, som fokuserer for ensopret på boglige kundskaber, og hvor alt for
30 mange unge falder fra og ender uden hverken uddannelse eller job. Der er for stort et fokus på at få høje
31 karakterer og for lidt plads til at sætte trivlsen i højsædet.

32 En anden gruppe unge, der oplever selv at må løse problemerne, er de unge med minoritetsbaggrund, der
33 oplever, at retten til at vælge sin kærlighed, leve efter sin seksualitet eller at frigøre sig fra forældrenes
34 religion kan være uoverstigeligt pga. negativ social kontrol, trusler eller fysiske overgreb. Samtidig oplever
35 alt for mange unge med minoritetsbaggrund stadig, at ringe vilkår, rigide regler og fordomme spænder ben
36 for deres mulighed for at blive en naturlig del af det danske fællesskab og bidrage positivt hertil.

37 Bag, over og under disse – og en lang række andre problemer – ligger den altoverskyggende trussel, nemlig
38 den klima-, natur- og biodiversitetskrise, som er Danmarks og verdens hovedudfordring.
39 Klimaforandringerne ses tydeligere år for år, mens verdens udledninger af drivhusgasser fortsat ikke er
40 faldende. Store grupper af dyr, planter, svampe og insekter er i massiv tilbagegang. Kloden er kort og godt
41 bragt i ubalance.

- 42 SF er fortsat klar til at levere socialistiske og bæredygtige løsninger på disse udfordringer.
- 43 SF vil sikre løsninger for mindre ulighed, høj beskæftigelse, gode arbejdspladser, gode liv med ro på og en
44 holdbar økonomi, så vi også i fremtiden har råd til velfærd, til en ambitiøs klimaindsats og et dansk forsvar i
45 utrygge tider. SF insisterer imidlertid også på, at der kan være flere meningsfulde veje til de mål.
- 46 SF er afklaret om, at det vil kræve noget mere og ekstra af danskerne og af Danmark i en periode. Ikke
47 desto mindre både kan og skal udgangspunktet selvfølgelig være funderet i rimelighed, ordentlighed og
48 fairness: At store indgreb involverer befolkningen rettidigt. At omfattende beslutninger om det danske
49 arbejdsmarked inddrager arbejdsmarkedets parter. At man ikke lader dem, der har mindst, betale
50 uforholdsmæssigt mere, end dem som i forvejen har mest. At man ikke sænker skatten med milliarder,
51 mens der er brug for flere penge til velfærd. Der skal være en rimelig balance.
- 52 SF vil i de kommende år fokusere kræfterne om følgende:
- 53 SF vil sikre uddannelse, faglighed, løn og arbejdskraft, der kan imødekomme behovene i vores kernevelværd
54 i årene fremover – i daginstitutioner, på skoler og uddannelsesinstitutioner, på sygehusene, i handicap- og
55 ældresektoren og i de sociale tilbud.
- 56 Danmark skal være et grønt foregangsland. SF vil arbejde for at Danmark får en aktiv grøn erhvervs politik,
57 der gør grøn omstilling og bæredygtige investeringer til et strategisk hovedmål for økonomiske og
58 erhvervspolitiske tiltag. Der skal bygges meget mere grøn energi, og vi skal bruge den sparsomme grønne
59 energi klogt og ikke ødsle med den. Energieffektive løsninger er nødvendige for at nå vores klimamål, sikre
60 energiuafhængighed, mindske energifattigdom og sikre sundt indeklima. Danmark skal være et grønt
61 fyrtårn i Europa. Vi skal sætte et ambitiøst nationalt mål og en national strategi for energieffektivitet. Det
62 kræver også en gennemgribende grøn omstilling af transporten og af landbruget. Som en del af dette skal
63 landbruget også omfattes af en høj, ensartet klimagasafgift. SF vil sikre rent drikkevand, mere plads til
64 naturen, mere biodiversitet, mangfoldighed i naturen og beskytte vores vandmiljø. Vi skal af med de
65 kemikalier, som gør skade på sundheden, dyrelivet, vandmiljøet og naturen. Vi skal forbedre regulering af
66 kemikalierne, bl.a. ved at regulere dem i grupper af beslægtede stoffer, så industrien ikke blot kan skifte til
67 et nyt lignende stof, der er dårligere undersøgt.
- 68 SF vil sikre, at flexicuritymodellen, der har gjort Danmark rig, ikke undermineres men udbygges. Vi skal
69 arbejde for at dækningsgraden på dagpengene igen øges, så folk har ro til at finde deres hylde på
70 arbejdsmarkedet. Falske selvstændige og andre trusler mod det organiserede arbejdsmarked skal stoppes.
71 Samtidig skal det være en selvfølge, at man kan få ro, når man er syg, i stedet for at bruge sin energi på
72 bureaukratiske regler. I dag er det en ret, som kun de allerbedst stillede har. Det samme gælder
73 muligheden for at gå på pension, inden man er slidt helt ned, hvor dem med de bedste indkomster kan gå,
74 når de har lyst, mens de med lavere indkomster må håbe på en udhulet Arne+. Det er ikke fair. SF vil
75 arbejde for et retfærdigt pensionssystem.
- 76 SF vil styrke det danske forsvar. Rigsfællesskabets sikkerhed skal styrkes både militært og digitalt. Vi skal
77 styrke og udbygge alliancerne med ligesindede, liberale demokratier i verden, i NATO og i EU. Forsvaret skal
78 have ryddet op i sin økonomistyring og sin indkøbspolitik, kvinders ligestilling i forsvaret skal sikres, og
79 rekruttering og fastholdelse til det danske forsvar skal opprioriteres. SF lægger vægt på en styrkelse af det
80 danske NATO-bidrag i Arktis, i Østersøen og ikke mindst digitalt. Cybersikkerhed i et af verdens mest
81 digitaliserede samfund er afgørende. Territorielt og digitalt forsvar skal i fremtiden være fokus.
- 82 SF vil også arbejde for, at Danmark i højere grad internationalt sætter ind med konfliktløsning,
83 krigsforebyggende diplomati og mægling. Danmark og EU skal, hvor det globalt set er mest nødvendigt,

- 84 arbejde for forbedringer på klima, humanitær genopbygning, infrastruktur, uddannelse og demokrati – med
85 særlig fokus på Afrika – også med henblik på at genopbygge den tillid til de europæiske lande, som vi under
86 Ukraine-krisen har oplevet som fraværende.
- 87 SF vil sikre, at vi får løst den voksende mistrivsel og skolevægring blandt mange unge og børn. De mange,
88 som lider af psykiske lidelser, skal hjælpes hurtigere og bedre. Vi skal skabe rammer for børne- og
89 ungdomslivet, som fremmer selvtillid, gå-på-mod, modstandsdygtighed og ro – og hvor der samtidig er
90 plads til den tristhed og usikkerhed i tilværelsen, som også er en del af livet i perioder.
- 91 SF vil sikre, at vores uddannelser skaber dygtige, nysgerrige og grundige børn og unge, som trives. Det
92 kræver tid til fordybelse, og tid til at underviserne kan opbygge gode relationer. SF er ikke afvisende overfor
93 at se på prioriteringer og dimensioneringer, vilkår og behov for at sikre, at fremtidens unge uddannes til at
94 løse fremtidens udfordringer indenfor den grønne omstilling og velfærdssamfundet. Her er det centralt for
95 SF, at flere unge får en god uddannelse med udsigt til beskæftigelse og selvforsørgelse i fremtiden. Vi vil
96 derfor sikre bedre vejledning og mere fleksibilitet i systemet, så flere lander det rette sted i deres eget
97 tempo. SF vil stå vagt om SU'en, som en kerneydelse i den universelle velfærd.
- 98 En høj grad af lighed er fundamentalt for Danmark. Lighed i muligheder styrker ikke alene den enkelte – det
99 styrker også samfundet, når så mange som muligt kan realisere deres potentialer. Fattigdom, ulighed og
100 begrænsede muligheder er fortsat de faktorer, der er mest ødelæggende for tilværelsen for de berørte –
101 men det undergraver også sammenhængskraften, tilliden og fællesskabet i vores samfund. Ingen skal eller
102 behøver være ens – men lighed i muligheder for at forfølge egne mål og realisere evner og behov styrkes,
103 når ligheden er høj. Derfor arbejder SF fortsat for at begrænse fattigdom, afskaffe brugerbetaling på
104 sundhed og styrke lige muligheder.
- 105 SF vil fortsat stå hårdt på, at verdslige, demokratiske værdier er fundamentale for det danske samfund. Det
106 betyder så også, at religion, kultur og tradition aldrig kan få forrang for den individuelle frihed og de
107 individuelle rettigheder, som det danske demokrati omfatter statsborgere med. Derfor kæmper vi imod,
108 når nogle kvinder oplever at blive forhindret i skilsmisse af den lokale imam, og vi vil sikre, at ytringsfrihed
109 er en fundamental demokratisk ret, som har forrang for religion.
- 110 Integration er en gensidig forpligtelse. Alle har en forpligtelse til at indgå i samfundslivet gennem arbejde,
111 uddannelse og aktivt medborgerskab i øvrigt, og dermed bidrage til fællesskabet og opretholdelsen af
112 velfærdssamfundet. SF vil utrætteligt arbejde for, at dansk lovgivning og retssikkerhed gælder for alle
113 borgere – også dem med minoritetsbaggrund – så der ikke i fremtiden skal være parallelle systemer, der
114 knægter individets rettigheder som borger i Danmark. Samtidig vil SF kæmpe for at diskrimination, racisme
115 og andre former for ondsindet forskelsgørelse skal stoppes i det danske samfund. Vi skal værne om vores
116 fælles velfærdssamfund; der skal ikke skabes parallelle samfund.
- 117 SF vil fortsat kæmpe for, at vores sundhedssystem og ældrepleje har en kvalitet, som alle danskere kan
118 have tillid til, og som medarbejderne trives i. Men begge sektorer er udfordret, for det er svært at
119 rekruttere og fastholde velfærdsuddannet personale. Akutmodtagelserne sander til, og den demografiske
120 udvikling øger allerede nu behovet for behandling. Der er et akut behov for at sikre ligeløn, mere
121 indflydelse på egen arbejdstid og gode arbejdsforhold for ansatte på velfærdsområderne, fordi en
122 voksende private konkurrence på området dræner arbejdskraften. En vigtig forudsætning er, at vi sikrer ro i
123 hjemmeplejen – med faste teams, kontinuitet og kvalitet i indsatserne. Mere og mere brugerbetaling på
124 sundhedsområderne øger uligheden i sundhed. Det er et paradoks, for forebyggelse og den rette
125 behandling i tide er afgørende for, at udgiften holdes nede og livskvaliteten oppe.

126 SF's opgave i den igangværende valgperiode bliver at kæmpe videre for sociale og grønne fremskridt, samt
127 at præsentere centrum-venstre løsninger på de mange og store udfordringer.

128 Vi vil komme med bud på, hvad Danmark skal leve af i fremtiden. Vi skal have vendt bøtten, så vores børn
129 og unge trives. I fremtiden skal vi kunne give flere lyst til at tage en erhvervsuddannelse og arbejde med
130 den grønne omstilling eller tage en velfærdsuddannelse og yde velfærd i den offentlige sektor. Vi skal
131 fremme en grøn erhvervspolitik og fremtidssikre dansk landbrug gennem en grøn omstilling. Vi skal sikre, at
132 klimaforbedringer og reelle CO2-reduktioner rent faktisk bliver gjort til virkelighed. Vi skal styrke
133 udviklingen af Rigsfællesskabets forsvar og sikkerhed i en langt mere usikker verden. Vi skal sikre et skarpt
134 fokus på reel integration og reelle muligheder for borgere med anden etnisk baggrund, uden at gå på
135 kompromis i afvisningen af parallelsamfund og negativ social kontrol. Vi skal genrejse kernevelfærden, så vi
136 sikrer, at alle har lige muligheder for at få den hjælp, de har brug for.